

Irodalomtörténeti közhely, hogy „verses” nép a magyar. Kivételes hely illeti meg a költészetet irodalmi életünk egészén belül, mivel a magyar történelem sorsfordulóinak felismerésében, a társadalmi haladás és az osztályharc kérdéseinek megválaszolásában csaknem mindig költőink jártak az élen. Hajlékony, a különböző formai nehézségek leküzdésére és a legfinomabb értelmi árnyalatok visszaadására egyaránt alkalmas nyelvünk pedig versfordítás-irodalmunkat emeli szinte az egész világirodalomban páratlan értékre.

Mégis régi és nem éppen örvendetes könyvtári tapasztalat, hogy a költői alkotások, a verseskönyvek keresettsége igen gyenge. Általános jelenség, hogy a diákok kötelező iskolai versenyagán kívül alig-alig forognak kézben a verseskötetek, a rendszeres versolvasó pedig fehér holló számba megy könyvtárainkban.

Mi ennek az oka? Hol a hiba? A versekben, a könyvállományban, a könyvtáros munkájában, vagy az olvasókban? Hogyan lehetne változtatni ezen az elszomorító helyzeten?

Sokat tűnődtünk ezeken a kérdéseken a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 11. számú kerületi könyvtárában. Ahogyan végighaladtunk a felvetett kérdéseken, lassan-lassan kirajzolódtak előttünk a legfontosabb feladatok.

Mindenekelőtt megfelelő számú, összetételű és értékű verseskötetre volt szükségünk. Itt nem voltak pótolhatatlan hiányaink, s ami volt, igyekeztünk a lehetőségek határain belül sürgősen megszüntetni. Állományunk teljes versenyagát leválasztottuk a prózáról, és külön szabad polcokon helyeztük el. Ezzel részint felhívtuk az olvasók figyelmét jelentékeny és tetszetős versenyagunkra, részint megkönnyítettük a versek közötti válogatást.

A könyvtári nyilvántartásban is változásokat vezettünk be. Átnéztük minden olvasónk kölcsönző tasakját, s amelyikben verseskötet kartonjára bukkantunk, azt lovassal jelöltük meg. Ez a művelet még csak arra szolgált, hogy megtudjuk, melyik olvasó kölcsönzött verseskötetet; maga a felmérés még nagyon durva volt, hiszen a kötelező iskolai versenyanyagot olvasó diák tasakja csakúgy jelzést kapott, mint a rendszeres versolvasóké. Ettől fogva figyelemmel kísértük a lovassal megjelölt tasakokat, és a tasakokba helyezett figyelő-lapokra minden verseskötet-kölcsönzést feljegyeztünk. Rövid

idő alatt kiviláglott, ki olvas kötelező versenyagot, ki kezdő, ki rendszeres versolvasó.

A felméréssel párhuzamosan megkezdtük verseskötet-katalógusunk munkálatait is. Arra törekedtünk, hogy egy-egy jelentős írói egyéniségnek a költészettel kapcsolatos teljes munkássága együtt legyen található. (Pl. *Ilyés Gyula* versei, műfordításai, verseskötetekhez, antológiákhoz írt tanulmányai, összeállítói, szerkesztői munkássága mind megtalálható legyen a költő neve alatt.)

A figyelőlapok elsődlegesen támogatást jelentettek számunkra az olvasók, különösen a kezdő versolvasók irányításában.

Az új feladatok sok változást követeltek a könyvtári munka egyéb területein is. Nagyobb figyelmet kellett fordítanunk a verseskötetek beszerzésére, több időt kellett szentelnünk a versenyag megismerésére, a szemléltető propaganda-munkában és az olvasókkal való közvetlen foglalkozásban is egyre több helyet kellett szorítanunk a versolvasásnak. Rendszeressé vált, hogy egy-egy újonnan megjelent verseskötet, jelentősebb antológia beérkezése felhívtuk verskedvelőink figyelmét, sőt nem versolvasó kölcsönzőink érdeklődését is igyekeztünk felkelteni egy-egy kiemelkedő kötet iránt.

Három-négy hónapi szorgalmas munka után elérkeztünk láttuk az időt, hogy a gyakorlatban is meggyőződjünk róla, mit végeztünk, ezért „*Beszélgetés a versről*” címmel irodalmi ankétot rendeztünk. Éppen a régebbi kedvezőtlen tapasztalatok miatt nem gondoltunk nagyobb szabású irodalmi esetre, ezért csupán a már nyilvántartott verskedvelő olvasóinknak küldtünk meghívót. Kisméretű termünk zsúfolásig megtelt látogatóval. Nem kis meglepetéssel nyugtáztuk ezt, és azt is, hogy irodalmi tájékozottság és izlés szempontjából kitűnő közönség gyűlt össze.

Meghívott író-vendégünk, *Váci Mihály*, közvetlen, baráti légkört teremtett. A vita fellángolt, és csakhamar a „*hagyományos hangvétel — modernizmus*” probléma körül állapodott meg. Egy hagyományos hangvételű versfordítás (Shakespeare: 75. szonett), és egy modern magyar vers (Weöres: Dob és tánc) felolvasása adta meg a vita két pólusát. Az olvasók szokatlan hévvel, hozzáértéssel és meglepő számban mondták el véleményüket, gondolataikat. A kiállítás-szerűen előre kikészített verseskötetek és irodalmi folyóiratok eközben kézzel kézre vándoroltak: ki ebből, ki abból idézett iga-

zának védelmében. Az ankétra tervezett másfél órát már messze túlhaladtuk, s a vita továbbra is változatlan hevességgel tartott. (Néhány érdekesebb szempont a vita menetéből: egyéni költészet — közösségi költészet; a primitív népek költészetének hatása a modern költői törekvésekre; formabontás; közérthetőség; a forma és a tartalom viszonya; a zenei és festői elemek tartalmi funkciója.)

Éreztük, hogy ezen az estén sikerült valamit adnunk a könyvtár olvasóinak. Mi pedig csattanós feleletet kaptunk kérdéseinkre. Látnunk kellett, hogy csak a *könyvtári munka minőségén*, nemtörődömségén vagy lelkeségén múlik a költészet megkedveltetésének sikere. A legtöbb helyen ott követik el az alapvető hibát, hogy nem tartják fontosnak a versek népszerűsítését, vagy eleve reménytelen vállalkozásnak hiszik. Ankétunkon azt az ellenvetést is megdölni láttuk, hogy a kortársi magyar költészet nem ér-

dekli a szélesebb olvasóközönséget. De még mennyire érdekli, ha be tudjuk bizonyítani, hogy mindannyiunk saját problémáit, fájdalmát, örömét énekli meg a mai magyar költő.

Könyvtárunk hosszú fejlődési folyamat elején áll. Rengeteg teendő vár még ránk. Szeretnénk a könyvpropagandát még hatásosabbá, szemléletesebbé tenni: a kiállítások, plakátok és a szóbeli ajánlás mellé rendszeres újdonság- és tematikus bemutatókat, további ankétokat, reprezentatív jellegű irodalmi esteket, fejtörőt stb. tervezünk.

Ne feledjük: verseket csak olyan könyvtáros ajánlhat a siker reményében, aki maga is ismeri, szereti és szívügyének tekinti a költészetet. Sok türelem és nagy kitartás kell ahhoz, hogy évek szívós munkájával lelkes és rendszeres olvasóközönséget nevelhessünk a versnek.

M o l n á r I m r e